UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

29 päivänä huhtikuuta 2010 *

Asiassa C-160/08,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 16.4.2008,

Euroopan komissio, asiamiehinään M. Kellerbauer ja D. Kukovec, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Saksan liittotasavalta, asiamiehinään M. Lumma ja J. Möller, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

jota tukee

Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehinään C. M. Wissels ja Y. de Vries,

väliintulijana,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts (esittelevä tuomari) sekä tuomarit E. Juhász, G. Arestis, J. Malenovský ja T. von Danwitz,

julkisasiamies: V. Trstenjak,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.2.2010 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan komissio vaatii kanteellaan unionin tuomioistuinta toteamaan, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 18.6.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/50/ETY (EYVL L 209, s. 1) ja julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31.3.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY (EUVL L 134, s. 114) mukaisia velvoitteitaan eikä sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia periaatteita, sellaisina kuin ne on vahvistettu EY 43 ja EY 49 artiklassa, koska se on tehnyt kiireellisiä sairaankuljetuspalveluja ja kiireettömiä sairaankuljetuspalveluja (jäljempänä julkiset sairaankuljetuspalvelut) koskevia sopimuksia toimimatta avoimesti ja järjestämättä julkisia tarjouskilpailuja sekä julkaisematta hankintamenettelyjen tuloksia koskevaa ilmoitusta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Direktiivi 92/50

2 Direktiivin 92/50 1 artiklan a alakohdan mukaan ”julkisia palveluhankintoja koskevilla sopimuksilla” tarkoitetaan rahallista vastiketta vastaan tehtyjä kirjallisia sopimuksia, jotka on tehty palvelujen suorittajan ja hankintaviranomaisen kesken.

3 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Hankintaviranomaisten on varmistettava, että palvelujen suorittajia kohdellaan tasapuolisesti.”

4 Mainitun direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa säädetään, että sitä sovelletaan julkisia palveluhankintoja koskeviin sopimuksiin, joiden ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa on vähintään 200 000 euroa.

5 Saman direktiivin 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Sopimukset, jotka koskevat sekä liitteessä I A että liitteessä I B lueteltuja palveluja, on tehtävä III–VI osaston säännösten mukaisesti, jos liitteessä I A lueteltujen palvelujen arvo on suurempi kuin liitteessä I B lueteltujen palvelujen arvo. Muissa tapauksissa sopimukset on tehtävä 14 ja 16 artiklan säännösten mukaisesti.”

6 Direktiivin 92/50 10 artiklassa tarkoitetut osastot, joita sovelletaan kokonaisuudessaan mainitun artiklan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuihin tapauksiin, koskevat sopimusten tekomenettelyjen valintaa ja suunnittelukilpailujen sääntöjä (III osasto, 11–13 artikla), tekniikan alan yhteisiä sääntöjä (IV osasto, 14 artikla), julkistamista koskevia yhteisiä sääntöjä (V osasto, 15–22 artikla), osallistumista koskevia yhteisiä sääntöjä, laadullisia valintaperusteita ja sopimusten tekemisen perusteita (VI osasto, 23–37 artikla).

7 Direktiivin 14 artikla koskee teknisiä eritelmiä, jotka on sisällytettävä sopimuksen asiakirjoihin.

8 Mainitun direktiivin 16 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Hankintaviranomaisten, jotka ovat tehneet julkista palveluhankintaa koskevan sopimuksen tai järjestäneet suunnittelukilpailun, on lähetettävä sopimuksen tekomenettelyn tuloksia koskeva ilmoitus Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle.

2. Ilmoitukset on julkaistava:

– liitteessä I A lueteltuja palveluja koskevista julkisyhteisöjen sopimuksista 17–20 artiklan säännösten mukaisesti,

– suunnittelukilpailuista 17 artiklan säännösten mukaisesti.

3. Liitteessä I B lueteltuja palveluja koskevien julkisyhteisöjen sopimusten osalta hankintaviranomaisten on mainittava ilmoituksessaan, saako sen julkaista.

– –”

9 Direktiivin 92/50 liitteessä I A olevassa 2 pääluokassa lueteltuihin palveluihin kuuluvat ”maaliikenteen palvelut – –, myös panssariautopalvelut ja kuriiripalvelut paitsi postin kuljetus” ja 3 pääluokassa ”ilmaliikenteen henkilö- ja tavarankuljetuspalvelut paitsi postinkuljetus”. Direktiivin 92/50 liitteessä I B lueteltuihin palveluihin kuuluvat 25 pääluokassa ”terveydenhoito- ja sosiaalipalvelut”.

Direktiivi 2004/18

10 Direktiivin 2004/18 1 artiklan 2 kohdan a ja d alakohta sisältää seuraavat määritelmät:

”a) ’Julkisia hankintoja koskevilla sopimuksilla’ tarkoitetaan rahallista vastiketta vastaan tehtyjä kirjallisia sopimuksia, jotka on tehty yhden tai useamman taloudellisen toimijan ja yhden tai useamman hankintaviranomaisen välillä ja joiden tarkoituksena on tässä direktiivissä tarkoitettu rakennusurakan toteuttaminen, tavaran hankinta tai palvelun suorittaminen.

– –

d) ’Julkisia palveluhankintoja koskevilla sopimuksilla’ tarkoitetaan muita kuin julkisia rakennusurakoita ja julkisia tavarahankintoja koskevia julkisia hankintasopimuksia, joiden kohteena on liitteessä II tarkoitettujen palvelujen suorittaminen.

– –”

11 Tämän direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Hankintaviranomaisten on kohdeltava taloudellisia toimijoita yhdenvertaisesti ja syrjimättä sekä toimittava avoimesti.”

12 Mainitun direktiivin 7 artiklan b alakohdan mukaan direktiiviä sovelletaan julkisia palveluhankintoja koskeviin sopimuksiin, joiden ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa on vähintään 249 000 euroa. Tätä määrää on muutettu ensin 236 000 euroon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY muuttamisesta hankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyihin sovellettavien kynnysarvojen osalta 28.10.2004 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1874/2004 (EUVL L 326, s. 17), sitten 211 000 euroon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY muuttamisesta hankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyihin sovellettavien kynnysarvojen osalta 19.12.2005 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 2083/2005 (EUVL L 333, s. 28).

13 Direktiivin 2004/18 II osasto, jonka otsikkona on ”Julkisiin hankintoihin sovellettavat säännöt”, sisältää 22 artiklan, jossa säädetään seuraavaa:

”Hankintasopimukset, jotka koskevat sekä liitteessä II A että liitteessä II B lueteltuja palveluja, tehdään 23–55 artiklan säännösten mukaisesti, jos liitteessä II A lueteltujen palvelujen arvo on suurempi kuin liitteessä II B lueteltujen palvelujen arvo. Muissa tapauksissa sopimukset tehdään 23 artiklan ja 35 artiklan 4 kohdan mukaisesti.”

14 Direktiivin 2004/18 23–55 artiklassa, joita sovelletaan kokonaisuudessaan tämän direktiivin 22 artiklan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettuihin tapauksiin, esitetään peräkkäin tarjouspyyntöasiakirjoja ja hankintasopimusasiakirjoja koskevat erityissäännöt (23–27 artikla), menettelysäännöt (28–34 artikla), julkisuutta ja

avoimuutta koskevat säännöt (35–43 artikla) ja menettelyn kulkua koskevat säännöt (44–55 artikla).

15 Direktiivin 2004/18 23 artikla koskee teknisiä eritelmiä, jotka on esitettävä hankintasopimusasiakirjoissa.

16 Direktiivin 35 artiklan 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Hankintaviranomaisten, jotka ovat tehneet julkisen hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn, on lähetettävä ilmoitus hankintamenettelyn tuloksista 48 päivän kuluessa hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn tekemisestä.

– –

Liitteessä II B lueteltuja julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten osalta hankintaviranomaisten on mainittava ilmoituksessaan, saako sen julkaista. – –

– –”

17 Direktiivin 2004/18 liitteessä II A oleviin 2 ja 3 pääluokkaan sekä liitteessä II B olevaan 25 pääluokkaan sisältyvät palvelut ovat samanlaiset kuin direktiivin 92/50 liitteessä I A ja I B vastaavissa pääluokissa tarkoitetut palvelut.

Tosiseikat

18 Komissio on saanut kanteluita erityisesti muihin jäsenvaltioihin kuin Saksan liittotasavaltaan sijoittautuneilta yrityksiltä julkisia sairaankuljetuspalveluja koskevien hankintasopimusten tekomenettelyistä tässä maassa.

Yleinen asiayhteys

19 Saksassa pelastuspalvelujen organisointi kuuluu osavaltioiden toimivaltaan.

20 Useimmissa osavaltioissa pelastuspalvelujen suorittaminen kuuluu niin sanottuun kaksijakoiseen järjestelmään (”duales System”), jota kutsutaan myös erottamismalliksi (”Trennungsmodell”). Se perustuu siihen, että erotetaan toisistaan julkiset pelastuspalvelut, joihin kuuluu noin 70 prosenttia kaikista pelastuspalveluista, ja pelastuspalvelut, jotka perustuvat alaa koskevien osavaltion lakien nojalla myönnettyihin lupiin ja jotka kattavat noin 30 prosenttia kaikista tällaisista palveluista.

21 Julkiset pelastuspalvelut käsittävät tavallisesti kiireelliset sairaankuljetuspalvelut ja kiireettömät sairaankuljetuspalvelut. Kiireellisellä sairaankuljetuksella tarkoitetaan hengenvaarallisesti loukkaantuneiden tai sairastuneiden henkilöiden kuljetuksia

ensiapuvälinein varustetulla pelastusajoneuvolla tai ambulanssilla asianmukaista hoitoa antaen. Kiireettömällä sairaankuljetuksella tarkoitetaan sellaisten sairastuneiden, loukkaantuneiden tai muutoin avun tarpeessa olevien henkilöiden, jotka eivät ole hätätilapotilaita, kuljetuksia sairaankuljetusautolla asianmukaista hoitoa antaen. Nämä molemmat palvelumuodot ovat yleisesti yleisön saatavilla 24 tuntia vuorokaudessa koko kyseessä olevalla alueella, ja ne vaativat useimmiten sellaisen päivystyspalvelun järjestämistä, johon kuuluu päivystäviä työntekijöitä ja pelastusajoneuvoja.

22 Sairaanhoitopalveluita on saatavilla kiireellisissä sekä vähäisemmässä määrin kiireettömissä sairaankuljetustapauksissa. Suurin osa kiireellisistä sairaankuljetuksista sekä kaikki kiireettömät sairaankuljetukset hoidetaan ilman lääkärin apua. Kiireellisessä sairaankuljetustapauksessa pääasiallisesti ambulanssinkuljettajat suorittavat kyseiset palvelut. Ensiapulääkäreiden palveluista sovitaan yleensä sairaaloiden kanssa tehdyillä erillisillä sopimuksilla.

23 Julkisten pelastuspalvelujen alalla paikalliset julkisyhteisöt tekevät näiden palvelujen organisoinnista vastaavan viranomaisen ominaisuudessa sopimuksia palvelun suorittajien kanssa näiden palvelujen toimittamiseksi niiden alueen koko väestölle. Kyseessä olevista palveluista korvauksen suorittaa joko suoraan hankintaviranomainen niin sanotun hankintamallin mukaan, jota nyt esillä käsiteltävässä kanteessa yksinomaan tarkoitetaan, taikka siten, että sopimuskumppani perii rahalliset vastikkeet suoraan potilailta tai sairauskassoilta niin sanotun konsessiomallin mukaan.

24 Komissiolle osoitettujen kantelujen laatijat väittävät, että Saksassa julkisia sairaankuljetuspalveluja koskevista sopimuksista ei yleensä julkaista hankintailmoitusta Euroopan unionin tasolla eikä niitä tehdä avoimesti. Jotkin niistä väittävät, että tapaukset, joiden perusteella ne ovat tehneet kantelunsa, heijastavat yleistä käytäntöä tässä jäsenvaltiossa.

25 Komission tutkimuksista ilmenee, että vuosina 2001–2006 ainoastaan 13 hankintailmoitusta, jotka koskivat kiireellisten sairaankuljetuspalvelujen tai kiireettömien sairaankuljetuspalvelujen suorittamista ja jotka ovat peräisin 11:ltä eri paikalliselta julkisyhteisöltä, on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä tai Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Tänä samana ajanjaksona hankintamenettelyjen tuloksia koskevien ilmoitusten lukumäärä oli myös erittäin pieni; niitä julkistettiin vain kaksi.

Kanteen taustalla olevat tapaukset

26 Komissiolle ilmoitetut tapaukset, jotka se on esitellyt esimerkkeinä nyt käsiteltävässä kanteessa tarkoitetusta käytännöstä, koskevat Saksi-Anhaltin, Nordrhein-Westfalenin, Ala-Saksin ja Saksin osavaltioita.

Saksi-Anhaltin osavaltio

27 Komission tietojen mukaan Magdeburgin kaupunki on soveltanut sairaankuljetuspalveluja koskevien vastikkeellisten julkisten hankintasopimusten osalta lokakuusta 2005 lähtien lupamenettelyä (”Genehmigungsverfahren”). Palvelut sisältävät henkilöstön ja ajoneuvojen käyttöön antamisen kiireellisiä tai kiireettömiä sairaankuljetuksia varten vuosina 2007–2011. Hankintojen vuotuinen kokonaisarvo on 7,84 miljoonaa euroa. Unionin tasolla tästä ei ole julkaistu hankintailmoitusta.

Nordrhein-Westfalenin osavaltio

28 Komission tietojen mukaan Bonnin kaupunki teki vuonna 2004 julkisia sairaankuljetuspalveluja koskevan hankintasopimuksen ajanjaksoksi 1.1.2005–31.12.2008. Kyseessä olevan sopimuksen kohteena oli muun muassa neljä päivystyspalvelua. Tämän sopimuksen kokonaisarvo oli ainakin 5,28 miljoonaa euroa. Mainitusta sopimuksesta ei julkaistu hankintailmoitusta unionin tasolla vaan kansallisella tasolla. Ainakin yksi tarjoaja oli torjuttu sen ilmaistua kiinnostuksensa, ja sopimuksentekomenettely keskeytettiin lopulta taloudellisesti mielekkään tuloksen puuttuessa. Kyseessä oleva sopimus tehtiin lopulta siihenastisen palvelun suorittajan kanssa.

29 Komission tietojen mukaan yksi yritys ilmaisi vuonna 1998 kiinnostuksensa Wittenin kaupungille Witten-Herbeden päivityspalvelun ylläpitämiseen. Tästä päivystyspalvelusta, jota koskevan sopimuksen vuotuinen arvo on 945 753 euroa, tehtiin kuitenkin sopimus Deutsche Rote Kreuzin (Saksan punainen risti, jäljempänä DRK) kanssa. Tästä ei julkaistu unionin tasolla hankintailmoitusta.

Ala-Saksin osavaltio

30 Komission tietojen mukaan Hannoverin alue järjesti vuonna 2004 ensimmäisen kerran alueellaan julkisia sairaankuljetuspalveluja koskevan sopimuksentekomenettelyn. Tähän menettelyyn saivat osallistua vain toimijat, joiden tehtävänä oli jo tuohon aikaan näiden palvelujen suorittaminen, eli Arbeiter-Samariter-Bund (jäljempänä ASB), DRK, Johanniter-Unfall-Hilfe (jäljempänä JUH) ja RKT GmbH. Ajanjaksoa 1.1.2005–31.12.2009 koskevan hankinnan arvo lähenteli 65:tä miljoonaa euroa.

31 Myös komission tietojen mukaan Hameln-Pyrmontin piiri (Landkreis) antoi vuonna 1993 DRK:n piirijaoston tehtäväksi järjestää julkiset sairaankuljetuspalvelut sen alueella. Sopimusta, jonka alkuperäinen voimassaoloaika oli kymmenen vuotta, ei irtisanottu. Sitä pidennettiin vuonna 2003 kymmenellä vuodella hankintailmoitusta julkaisematta. Lisäksi uusi päivystyspalvelu perustettiin vuonna 1999 Emmerthalin kunnassa ja DRK:n tehtäväksi annettiin myös sen hoitaminen julkaisematta tästä ensin hankintailmoitusta. Näiden sopimusten kokonaisarvo oli vuosittain 7,2 miljoonaa euroa.

32 Komissio sai myös tietoja, joiden mukaan DRK:n piirijaosto on hoitanut vuodesta 1992 lähtien julkisia sairaankuljetuspalveluja Uelzenin piirin alueella. Tämän piirin ja DRK:n piirijaoston välillä tehty sopimus laajennettiin vuonna 2002 sisältämään Bad Bevensenin päivystyspalvelu hankintailmoitusta julkaisematta. Sen vuotuinen kokonaisarvo on 4,45 miljoonaa euroa.

Saksin osavaltio

33 Komission saamien tietojen mukaan Rettungszweckverband Westsachsenin ja ASB:n, DRK:n, JUH:n sekä Zwickaun ammattipalokunnan välisiä sopimuksia, joiden kesto alun perin oli neljä vuotta, sovelletaan Chemnitzer Landin, Aue-Schwarzenbergin, Zwickauer Landin ja Zwickaun kaupungin piireihin. Vuonna 2003 näitä sopimuksia, joiden vuotuinen kokonaisarvo oli 7,9 miljoonaa euroa, pidennettiin neljällä vuodella hankintailmoitusta julkaisematta. Niiden voimassaoloa pidennettiin niiden päättymispäivästä 31.12.2008 asti.

34 Rettungszweckverband Chemnitz/Stollbergin ja ASB:n, DRK:n, JUH:n sekä Chemnitzin ammattipalokunnan välisiä sopimuksia, joiden kesto oli alun perin neljä vuotta,

sovelletaan Stollbergin piiriin sekä Chemnitzin kaupunkiin. Näitä sopimuksia, joiden vuotuinen kokonaisarvo on 3,3 miljoonaa euroa, pidennettiin 1.9.2002 neljällä lisävuodella hankintailmoitusta julkaisematta. Niiden voimassaoloa pidennettiin niiden päättymispäivästä 31.12.2008 asti.

35 Rettungszweckverband Vogtlandin ja ASB:n, DRK:n, JUH:n, Plauenin yksityisen pelastuspalveluyhtiön sekä Plauenin ammattipalokunnan välisiä sopimuksia, joiden kesto oli neljä vuotta, sovelletaan Vogtlandin piiriin sekä Plauenin kaupunkiin. Nämä sopimukset, joiden vuotuinen kokonaisarvo on 3,9 miljoonaa euroa, tehtiin hankintailmoitusta julkaisematta, ja ne olivat voimassa 1.1.2002–1.1.2004. Niiden voimassaoloa pidennettiin niiden päättymispäivästä 31.12.2008 asti.

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

36 Komissio ilmoitti 10.4.2006 päivätyssä virallisessa huomautuksessaan Saksan liittotasavallalle, että

– se on vastikkeellisten palveluhankintasopimusten tekomenettelyissä, jotka koskevat pelastuspalveluja, joissa direktiivin 92/50 liitteessä I A tai direktiivin 2004/18 liitteessä II A olevissa 2 tai 3 pääluokassa tarkoitetut kuljetuspalvelut ovat vallitsevia, saattanut 31.1.2006 asti rikkoa direktiivin 92/50 10 artiklaa yhdessä mainitun direktiivin III–VI osaston kanssa ja 1.2.2006 lähtien direktiivin 2004/18 22 artiklaa yhdessä mainitun direktiivin 23–55 artiklan kanssa ja

– se on vastikkeellisten palveluhankintasopimusten tekomenettelyissä, jotka koskevat pelastuspalveluja, joissa direktiivin 92/50 liitteessä I B tai direktiivin 2004/18 liitteessä II B olevassa 25 pääluokassa tarkoitetut terveydenhoitopalvelut ovat vallitsevia, saattanut 31.1.2006 asti rikkoa direktiivin 92/50 10 artiklaa yhdessä mainitun direktiivin 16 artiklan kanssa ja 1.2.2006 lähtien direktiivin 2004/18 22 artiklaa yhdessä mainitun direktiivin 35 artiklan 4 kohdan kanssa ja että se on joka tapauksessa loukannut sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteita, jotka sisältyvät EY 43 ja EY 49 artiklaan, ja erityisesti näihin periaatteisiin kiinteästi liittyvää syrjintäkieltoa.

37 Saksan liittotasavalta on vastannut tähän viralliseen huomautukseen 10.7.2006 päivätyllä kirjeellään ja todennut erityisesti, että julkiselle pelastuspalvelulle kuuluvat tehtävät organisoidaan julkisoikeuden sääntöjen mukaan ja että niiden täytäntöönpano kuuluu valtion suvereniteettiin. Kyseisen jäsenvaltion mukaan sairaankuljetuspalveluja koskevia sopimuksia ei näin ollen voida luokitella julkisiksi palveluhankinnoiksi.

38 Koska komissio ei ollut tyytyväinen tähän vastaukseen, se osoitti 15.12.2006 Saksan liittotasavallalle perustellun lausunnon, jossa se vahvisti sellaisinaan virallisessa huomautuksessa muotoilemansa moitteet ja kehotti tätä jäsenvaltiota toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet tämän rikkomisen lopettamiseksi kahden kuukauden määräajassa tämän lausunnon vastaanottamisesta lukien.

39 Koska Saksan liittotasavalta piti kiinni kannastaan perusteltuun lausuntoon 22.2.2007 antamassaan vastauksessa, komissio päätti nostaa nyt käsiteltävän kanteen.

Kanne

Tutkittavaksi ottaminen

40 Koska kanteen ja sinä esitettyjen kanneperusteiden tutkittavaksi ottamisen edellytykset ovat ehdottomia prosessinedellytyksiä, unionin tuomioistuin voi tutkia ne viran puolesta työjärjestyksensä 92 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Lisäksi se voi varmistaa viran puolesta unionin oikeusjärjestyksessä myönnettyjen prosessuaalisten takeiden noudattamisen (ks. vastaavasti asia C-291/89, Interhotel v. komissio, tuomio 7.5.1991, Kok., s. I-2257, 14 ja 15 kohta).

41 Tässä yhteydessä on muistutettava, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn tarkoituksena on antaa asianomaiselle jäsenvaltiolle yhtäältä tilaisuus täyttää unionin oikeuden mukaiset velvoitteet ja toisaalta tilaisuus puolustautua asianmukaisesti komission esittämiä moitteita vastaan (asia C-350/02, komissio v. Alankomaat, tuomio 24.6.2004, Kok., s. I-6213, 18 kohta).

42 Oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn virheettömyys on perustamissopimuksessa tavoiteltu olennainen tae, jolla ei ainoastaan suojata kyseisen jäsenvaltion oikeuksia vaan myös varmistetaan se, että mahdollisen oikeudenkäynnin kohteena oleva riita on selvästi määritelty (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Alankomaat, tuomion 19 kohta).

43 Näin ollen EY 226 artiklan nojalla nostettavan kanteen kohde rajataan kyseisessä määräyksessä tarkoitetussa oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä eikä sitä siis voida enää laajentaa oikeudenkäynnissä. Kanteen ja perustellun lausunnon on perustuttava samoihin syihin ja perusteisiin, minkä takia unionin tuomioistuin ei voi tutkia moitetta, jota ei ole esitetty perustellussa lausunnossa, jonka on sisällettävä johdonmukainen ja yksityiskohtainen esitys niistä syistä, jotka ovat saaneet komission

katsomaan, ettei asianomainen jäsenvaltio ole noudattanut jotakin perustamissopimuksen mukaisista velvoitteistaan (ks. em. asia komissio v. Alankomaat, tuomion 20 kohta ja asia C-441/02, komissio v. Saksa, tuomio 27.4.2006, Kok., s. I-3449, 59 ja 60 kohta).

44 Siten komission on ilmoitettava jo oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn vaiheessa täsmällisesti se säännös tai ne säännökset, joissa määritellään velvoite, jonka noudattamatta jättämiseen jäsenvaltion väitetään syyllistyneen (ks. asia C-437/04, komissio v. Belgia, tuomio 22.3.2007, Kok., s. I-2513, 39 kohta).

45 Nyt käsiteltävässä asiassa on yhtäältä todettava, että komissio on sekä virallisessa huomautuksessa että perustellussa lausunnossa rajannut EY 43 ja EY 49 artiklan rikkomista koskevan väitteen julkisia sairaankuljetuspalveluja koskevien sopimusten tekomenettelyihin, joille on tyypillistä direktiivin 92/50 liitteessä I B tai direktiivin 2004/18 liitteessä II B tarkoitettujen terveydenhoitopalvelujen arvon vallitsevuus direktiivin 92/50 liitteessä I A tai direktiivin 2004/18 liitteessä II A tarkoitettujen kuljetuspalvelujen arvoon nähden.

46 Niiden tällaisia palveluja koskevien hankintasopimusten osalta, joille on ominaista päinvastainen arvosuhde, komission väitteet ovat oikeudenkäyntiä edeltäneessä hallinnollisessa menettelyssä koskeneet direktiivien 92/50 ja 2004/18 rikkomista. Sitä vastoin virallisessa huomautuksessa ja perustellussa lausunnossa ei ole mitään mainintaa EY 43 ja EY 49 artiklan rikkomisesta viimeksi mainittujen sopimusten tekomenettelyjen yhteydessä.

47 Sitä vastoin komissio esittää nyt kannekirjelmässään väitteen, joka koskee EY 43 ja EY 49 artiklan rikkomista myös edeltävässä kohdassa tarkoitettujen sopimusten tekomenettelyjen yhteydessä, mikä merkitsee väitetyn jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen kohteen säännöstenvastaista laajentamista siitä, miten tämä noudattamatta jättäminen oli määritelty oikeudenkäyntiä edeltäneessä hallinnollisessa

menettelyssä. Näin ollen mainittujen artiklojen rikkomista koskeva väite on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin se koskee näiden sopimusten tekemistä.

48 Jos kannekirjelmän tiettyjen kohtien lukemisen perusteella nyt käsiteltävä kanne on toisaalta ymmärrettävä niin, että se sisältää väitteen siitä, että kyseessä olevien eri sopimusten tekemisen yhteydessä on rikottu direktiivin 92/50 3 artiklan 2 kohtaa tai direktiivin 2004/18 2 artiklaa, on huomattava, että näitä kahta säännöstä ei mitenkään ole mainittu komission väittämän rikkomisen kohteena oikeudenkäyntiä edeltäneessä hallinnollisessa menettelyssä. Näin ollen näiden säännösten rikkomista koskeva väite on myös jätettävä tutkimatta.

49 Lopuksi on todettava, että unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 38 artiklan 1 kohdan ja 42 artiklan 2 kohdan säännöksistä johtuu yhdessä, että vaatimuksen kohde on määriteltävä kannekirjelmässä ja että ensimmäisen kerran kantajan vastauskirjelmässä esitetty vaatimus muuttaa kannekirjelmän alkuperäistä kohdetta ja siten sitä on pidettävä uutena vaatimuksena ja se on näin ollen jätettävä tutkimatta.

50 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että komissio on kannekirjelmässään nimenomaisesti täsmentänyt, että vaikka hankintasopimuksia on tehty riidanalaisella tavalla myös muissa osavaltioissa, nyt esillä oleva kanne rajoittuu sopimusten tekomenettelyihin Saksi-Anhaltin, Nordrhein-Westfalenin, Ala-Saksin ja Saksin osavaltioissa.

51 Näin ollen komission vastauskirjelmään sisältyvä vaatimus siitä, että unionin tuomioistuin toteaa kyseessä olevan käytännön olemassaolon koko Saksan liittotasavallan alueella, merkitsee kanteen alkuperäisen kohteen sääntöjenvastaista laajentamista. Näin ollen komission väitteet on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin ne koskevat muita kuin edellisessä kohdassa yksilöityjä osavaltioita.

52 Tästä seuraa, että kanne on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin siinä vaaditaan unionin tuomioistuinta toteaamaan

– EY 43 ja EY 49 artiklan rikkomisen sellaisia julkisia sairaankuljetuspalveluja koskevien hankintasopimusten tekemisen yhteydessä, joille on ominaista direktiivin 92/50 liitteessä I A tai direktiivin 2004/18 liitteessä II A tarkoitettujen kuljetuspalvelujen arvon vallitsevuus direktiivin 92/50 liitteessä I B tai direktiivin 2004/18 liitteessä II B tarkoitettujen terveydenhoitopalvelujen arvoon nähden

– direktiivin 92/50 3 artiklan 2 kohdan tai direktiivin 2004/18 2 artiklan rikkomisen

– unionin oikeuden kanssa ristiriidassa olevan julkisia sairaankuljetuspalveluja koskevan hankintamenettelykäytännön olemassaolon muissa osavaltioissa kuin Saksi-Anhaltin, Nordrhein-Westfalenin, Ala-Saksin ja Saksin osavaltioissa.

Asiakysymys

Asianosaisten ja väliintulijan lausumat

53 Komissio väittää ensinnäkin, että direktiivin 92/50 10 ja 16 artiklaa sekä direktiivin 2004/18 22 artiklaa ja 35 artiklan 4 kohtaa on rikottu. Se väittää, että riippumatta sen kanteessa yksilöityjen eri sopimusten kuljetuspalvelujen arvon ja terveydenhoitopalvelujen arvon välisestä suhteesta näiden sopimusten tekomenettelyjen tuloksia ei ole millään tavoin julkaistu.

54 Komissio väittää myös, että asiassa on rikottu EY 43 ja EY 49 artiklaan sisältyvää syrjintäkiellon periaatetta, joka velvoittaa hankintaviranomaisia direktiiveistä 92/50 ja 2004/18 johtuvien velvoitteiden lisäksi. Tältä osin varman rajatylittävän intressin olemassaoloa koskeva edellytys, joka on vahvistettu asiassa C-507/03, komissio vastaan Irlanti, 13.11.2007 annetulla tuomiolla (Kok., s. I-9777, 29 ja 30 kohta), täyttyy nyt käsiteltävässä asiassa, kun otetaan huomioon komissiolle osoitettujen kantelujen alkuperä ja kyseessä olevien palvelujen taloudellisen arvon merkittävyys.

55 Komissio väittää, että sille ilmoitetut tapaukset paljastavat yleisen käytännön, joka muodostuu siitä, että julkisia sairaankuljetuspalveluja koskevat sopimukset tehdään noudattamatta unionin oikeutta, jonka tarkoituksena on taata avoimuus ja näiden sopimusten kilpailuttaminen. Tämän käytännön olemassaolon vahvistaa se, että paikalliset julkisyhteisöt ovat järjestäneet Euroopan tasolla tarjouskilpailuja erittäin harvoin eli kuuden vuoden aikana yli 400:sta Saksan piiristä ja kaupunkipiiristä vain 11 on julkaissut hankintailmoituksia ja niitä on julkaistu yhteensä 13.

56 Toiseksi komissio väittää, että sitä, etteivät Saksan alueelliset julkisyhteisöt ota huomioon julkisia palveluhankintoja koskevaa unionin säännöstöä, ei voida perustella valtion suvereniteettia koskevilla päätelmillä.

57 Se väittää, että nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä olevat palvelut eivät kuulu EY 45 ja EY 55 artiklan soveltamisalaan, koska ne eivät merkitse sellaisinaan välitöntä ja nimenomaista osallistumista julkisen vallan käyttöön. Se korostaa erityisesti, että mainitut palvelut eivät edellytä sitä, että niiden suorittajilla on erityistä toimivaltaa käyttää pakkoa tai puuttua yksityisten oikeuksiin.

58 Hälytysvalojen tai sireenien käyttäminen tai näiden palvelujen suorittajalle Saksan tieliikennelaissa annettu etuajo-oikeus tai se seikka, että ambulanssinkuljettaja, jolla

ei ole täydellistä lääketieteellistä koulutusta, voi suorittaa kiireellisiä pelastustoimia ilman loukkaantuneen suostumusta, ei ole ilmaisu tällaisesta toimivallasta.

59 Vaikka myönnettäisiinkin, kuten Saksan liittotasavalta väittää, että julkiset pelastuspalvelut ovat niistä vastaaville julkisille yksiköille tehtävä, joka merkitsee julkisen vallan välitöntä ja nimenomaista käyttämistä, avustavien henkilöiden, joiden tehtävänä on suorittaa sairaankuljetuspalvelut, toiminnallinen mukaanotto näiden palvelujen suunnitteluun, organisointiin ja hallinnointiin, ei kuitenkaan merkitse, että viimeksi mainituilla on suvereeneja oikeuksia tai pakottavaa toimivaltaa.

60 Kolmanneksi komissio kiistää sen, että EY 86 artiklan 2 kohtaan voitaisiin hyödyllisesti vedota nyt käsiteltävässä asiassa. Se korostaa tässä yhteydessä, että asiassa C-475/99, Ambulanz Glöckner, 25.10.2001 annettu tuomio (Kok., s. I-8089) ei ole mitenkään merkityksellinen arvioitaessa riidanalaisen käytännön yhteensopivuutta julkisia hankintoja koskevan unionin oikeuden kanssa ja että tämän määräyksen soveltaminen vaatisi näyttöä siitä, että sisämarkkinoiden sääntöjen soveltaminen voisi estää laadukkaan, tehokkaan ja kannattavan pelastuspalvelun, mitä Saksan liittotasavalta ei ole koskaan edes väittänyt.

61 Saksan liittotasavalta kiistää ensinnäkin tietyt komission esittämät seikat.

62 Ensinnäkin Bonnin kaupungin järjestämästä sopimuksentekomenettelystä se väittää, että tarjoaja suljettiin pois menettelystä siitä syystä, että ammatillisen luotettavuuden puutteen vuoksi siltä oli evätty Nordrhein-Westfalenin osavaltion laissa yksityisten pelastuspalvelujen suorittamiseen vaaditun luvan uusiminen, mikä tämän kaupungin viranomaisten oli otettava huomioon julkisia hankintoja koskevien sopimusten tekemisessä.

63 Bad Bevensenin pelastusasemasta se väittää, että huhtikuussa 2004 tehdyllä sopimuksella toteutetun toimen ainoana kohteena oli se, että DRK:n piirijaosto ottaa vastatakseen Bevensenin kuntayhtymän toiminnoista, henkilöstöstä ja laitteistosta sekä heinäkuussa 1984 tehdystä kuntayhtymän ja Uelzenin piirin sopimuksesta. Tämä huhtikuun 2004 sopimus oli jatkoa alkuperäiselle sopimukselle, eikä se enää kuulunut direktiivin 92/50 soveltamisalaan, koska se oli tehty heinäkuussa 1984. Sillä ei muutettu olennaisesti tätä alkuperäistä sopimusta kohteen, sopimuksen maantieteellisen ulottuvuuden, palveluntarjonnan tai rahoitustavan osalta.

64 Saksin osavaltion osalta Saksan liittotasavalta väittää, että väitetty jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on päättynyt uudistettujen sopimusten voimassaolon päättyessä vuosina 2002–2004 sekä tämän osavaltion uuden säännöstön tullessa voimaan tammikuussa 2005; tässä säännöstössä velvoitetaan siitä lähtien käyttämään julkisia sairaankuljetuspalveluhankintoja koskevia, avoimuuden takaavia sopimuksentekomenettelyjä.

65 Toiseksi Saksan liittotasavalta väittää Alankomaiden kuningaskunnan tässä tukemana, että EY 45 ja EY 55 artiklassa mainitut poikkeukset kattavat julkiset sairaankuljetuspalvelut, jotka ovat osa riskienehkäisyä ja terveydensuojelua koskevaa politiikkaa, minkä vuoksi ne eivät kuulu julkisia hankintoja koskevan unionin oikeuden soveltamisalaan.

66 Se korostaa tässä yhteydessä, että kyseessä olevan toiminnan luokittelu kansalliseen oikeuteen nähden on määräävä, kun arvioidaan sen liityntää julkisen vallan käyttöön. Nyt käsiteltävässä asiassa julkisten sairaankuljetuspalvelujen organisointi, mukaan lukien näiden palvelujen tarjoajien kanssa tehtävät sopimukset, kuuluvat julkisoikeuden sääntöjen soveltamisalaan. Lisäksi ja ennen kaikkea näille palvelujen tarjoajille uskottu toiminta on julkisen vallan käyttöä, minkä osoittaa etuajo-oikeus ja siihen liittyvä hälytysvalon ja sireenin käyttö, johon ovat oikeutettuja pelastusajoneuvojen kuljettajat.

67 Saksan liittotasavalta lisää, että julkisiin sairaankuljetuspalveluihin liittyvien toimintojen harjoittajalla on tyypillisesti oltava erityistä toimivaltaa, johon kuuluvat palvelujen suunnittelu, organisointi ja hallinnointi, oikeus määrätä kolmansiin kohdistuvasta tiedonanto- ja ilmoitusvelvollisuudesta sekä päätökset muiden erityispalvelujen osallistumisesta ja osallistuminen nimittämiseen näiden palvelujen henkilöstön hallinnollisiksi toimihenkilöiksi. Nämä toiminnat perustuvat ”pelastusketjun” eri inhimillisten ja teknisten osien läheiseen koordinointiin, jonka vain viranomainen voi suorittaa pysyvästi ja koko kyseisen alueen kattavasti.

68 Saksan liittotasavalta ja Alankomaiden kuningaskunta väittävät, että se, että julkiset pelastuspalvelut muodostavat sellaisinaan julkisen vallan tehtävän julkiselle yksikölle, jonka vastuulla ne ovat, puoltaa myös näiden palvelujen tarjoajien toiminnallista liityntää julkisen vallan käyttöön. Sama pätee näiden tarjoajien yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa, jotka myös osallistuvat näiden palvelujen suunnitteluun, organisointiin ja hallinnointiin, kuten poliisivoimat, väestönsuojeluviranomaiset ja palokunnat, jotka vastaavat ennaltaehkäisy- ja suojelutehtävistä ja jotka voivat suorittaa evakuointi-, turvaamis- ja sulkutoimenpiteitä ja avustaa esimerkiksi mielenterveyshäiriöistä kärsiviä henkilöitä koskevien sijoitustoimenpiteiden täytäntöönpanossa, koska näille tehtäville ja toimenpiteille on ominaista tällainen julkisen vallan käyttö.

69 Kolmanneksi Saksan liittotasavalta väittää toissijaisesti myös tässä Alankomaiden kuningaskunnan tukemana, että sairaankuljetuspalvelut kuuluvat EY 86 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun käsitteeseen, johon liittyy lupa poiketa paitsi kilpailusäännöistä (ks. em. asia Ambulanz Glöckner), myös perusvapauksista ja julkisia hankintoja koskevista säännöistä.

70 Se väittää, että poikkeaminen mainituista vapauksista ja säännöistä on välttämätön, jotta voitaisiin sallia ristisubventiot tiheään asuttujen maantieteellisten vyöhykkeiden,

joilla sairaankuljetuspalvelujen suorittaminen on taloudellisesti kannattavaa, ja tältä osin selvästi vähemmän kannattavien harvaanasuttujen maantieteellisten vyöhykkeiden välillä.

71 Pelastuspalvelujen ja väestönsuojelun välinen yhteys puoltaa myös poikkeamista julkisia hankintoja koskevista unionin oikeuden säännöistä. Valtion velvollisuus varmistaa väestönsuojelu katastrofitilanteessa edellyttää kansallisten avustusorganisaatioiden suojelua; nämä ovat velvollisia tarjoamaan apuaan tällaisissa tilanteissa, ja ne takaavat tosiasiallisesti niiden toimipisteiden lähistöllä asuvien vapaaehtoistyöntekijöiden suuren joukon saatavuuden.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

72 EY 45 artiklan ensimmäisen kohdan ja EY 55 artiklan soveltamisen seurausten osalta on aluksi tarkastettava, onko näitä määräyksiä sovellettava nyt esillä olevassa asiassa (ks. vastaavasti asia C-465/05, komissio v. Italia, tuomio 13.12.2007, Kok., s. I-11091, 31 kohta).

– EY 45 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätty poikkeus, luettuna yhdessä EY 55 artiklan kanssa

73 EY 45 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan – luettuna yhdessä EY 55 artiklan kanssa – sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia määräyksiä ei jäsenvaltiossa sovelleta toimintaan, joka jatkuvasti tai tilapäisesti liittyy julkisen vallan käyttöön.

74 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 51 kohdassa, tällaiseen toimintaan ei sovelleta myöskään direktiivien 92/50 ja 2004/18 kaltaisia direktiivejä, joiden tarkoituksena on panna täytäntöön sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevat perustamissopimuksen määräykset.

75 On siis tarkistettava, kuuluvatko nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä olevat sairaankuljetuspalvelut EY 45 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuihin toimintoihin.

76 Tästä on syytä huomauttaa, että koska EY 45 ja EY 55 artikla ovat poikkeus sijoittautumisvapautta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevista perusperiaatteista, niitä on tulkittava siten, että niiden ulottuvuus rajoittuu siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä niiden etujen turvaamiseksi, joita jäsenvaltiot voivat kyseisten määräysten nojalla suojella (ks. mm. asia 147/86, komissio v. Kreikka, tuomio 15.3.1988, Kok., s. 1637, Kok. Ep. IX, s. 445, 7 kohta; asia C-451/03, Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, tuomio 30.3.2006, Kok., s. I-2941, 45 kohta ja asia C-438/08, komissio v. Portugali, tuomio 22.10.2009, Kok., s. I-10219, 34 kohta).

77 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että arvioitaessa EY 45 ja EY 55 artiklassa määrättyjen poikkeusten mahdollista sovellettavuutta on otettava huomioon se, että näissä artikloissa määrätyt rajat kyseisille poikkeuksille kuuluvat unionin oikeuden soveltamisalaan (ks. mm. asia 2/74, Reyners, tuomio 21.6.1974, Kok., s. 631, Kok. Ep. II, s. 311, 50 kohta ja em. asia komissio v. Portugali, tuomion 35 kohta).

78 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan näissä artikloissa määrätty poikkeus on siten rajoitettava koskemaan vain sellaisia toimintoja, joissa on sellaisenaan kyse välittömästä ja nimenomaisesta osallistumisesta julkisen vallan käyttöön (ks. em. asia Reyners, tuomion 45 kohta; asia C-42/92, Thijssen, tuomio 13.7.1993, Kok., s. I-4047, 8 kohta ja em. asia komissio v. Portugali, tuomion 36 kohta).

79 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 58 kohdassa, tällainen osallistuminen edellyttää erityisten oikeuksien, julkisen vallan etuoikeuksien ja pakon riittävän kvalifioitua käyttöä.

80 Nyt käsiteltävässä asiassa on aluksi korostettava, että kansanterveyden suojelun edistäminen, johon jokaista voidaan vaatia osallistumaan erityisesti antamalla apua henkilölle, joka on hengenvaarassa tai jonka terveys on uhattuna, ei riitä siihen, että voitaisiin päätellä osallistuminen julkisen vallan käyttöön (ks. vastaavasti asia C-114/97, komissio v. Espanja, tuomio 29.10.1998, Kok., s. I-6717, 37 kohta ja em. asia komissio v. Italia, tuomion 38 kohta).

81 Sairaankuljetuspalvelujen tarjoajien oikeudesta käyttää hälytysvalojen tai sireenin kaltaisia laitteita sekä etuajo-oikeutta, joka niille on annettu Saksan tieliikennelaissa, on todettava, että ne tosin ilmentävät kansallisen lainsäätäjän kansanterveydelle antamaa määräävää merkitystä suhteessa yleisiin tieliikennesääntöihin.

82 Tällaisia oikeuksia ei kuitenkaan sellaisinaan voida pitää välittömänä ja nimenomaisena osallistumisena julkisen vallan käyttöön, koska kyseessä olevilta palvelujen tarjoajilta puuttuvat poikkeuksellisen laajat etuoikeudet tai toimivalta käyttää pakkokeinoja niiden noudattamiseksi, ja nämä oikeudet ja toimivalta kuuluvat sen sijaan, kuten asianosaisten kesken on riidatonta, poliisi- ja oikeusviranomaisten toimivaltaan (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Italia, tuomion 39 kohta ja em. asia komissio v. Portugali, tuomion 44 kohta).

83 Julkisen vallan etuoikeuksien tai poikkeuksellisten laajojen toimivaltuuksien riittävän kvalifioituna käyttämisenä ei voida myöskään pitää Saksan liittotasavallan esille

tuomien tekijöiden kaltaisia seikkoja, jotka liittyvät erityisiin organisatorisiin toimivaltuuksiin suoritettujen palvelujen alalla, toimivaltaan saada tietoja kolmansilta tai pyytää muiden erikoisyksiköiden osallistumista taikka osallistumiseen hallinnollisten toimihenkilöiden nimittämiseen kyseessä olevien palvelujen yhteydessä.

84 Myöskään se Saksan liittotasavallan korostama seikka, että julkisten sairaankuljetuspalvelujen suorittaminen edellyttää yhteistyötä viranomaisten ja julkista valtaa käyttävien ammattikuntien, kuten poliisivoimien henkilöstön kanssa, ei ole seikka, joka liittää nämä palvelutoiminnat julkisen vallan käyttöön (ks. vastaavasti em. asia Reyners, tuomion 51 kohta).

85 Sama pätee siihen myös Saksan liittotasavallan esiin tuomaan seikkaan, että kyseessä olevia julkisia palveluhankintoja koskevat sopimukset kuuluvat julkisoikeuden alaan ja että kyseessä olevia toimintoja harjoitetaan sellaisten julkisoikeudellisten yksiköiden lukuun, jotka ovat vastuussa julkisista pelastuspalveluista (ks. vastaavasti asia C-281/06, Jundt, tuomio 18.12.2007, Kok., s. I-12231, 36–39 kohta).

86 Tästä seuraa, että EY 45 ja EY 55 artiklaa ei voida soveltaa nyt kyseessä oleviin toimintoihin.

87 Näin ollen on tutkittava, pitääkö jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva komission väite paikkansa.

– Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva komission väite

88 Aluksi on todettava, että ensinnäkin komission unionin tuomioistuimelle jättämiin kirjelmiin sisältyvistä tiedoista ilmenee, että nyt esillä oleva kanne on rajattu Saksan liittotasavallassa käytössä olevista julkisista sairaankuljetuspalveluista niin sanottuun hankintamalliin, jonka mukaan palvelun suorittaja, jonka kanssa sopimus tehdään, saa korvauksen suoraan siltä hankintaviranomaiselta, jonka kanssa se on tehnyt sopimuksen, taikka tähän hankintaviranomaiseen sidoksissa olevalta rahoituselimeltä.

89 Toiseksi Saksan liittotasavalta ei ole kiistänyt komission väitettä siitä, että alueelliset julkisyhteisöt, jotka ovat tehneet kanteessa yksilöidyt eri sopimukset, ovat direktiivin 92/50 1 artiklan b alakohdassa tai direktiivin 2004/18 1 artiklan 9 kohdassa tarkoitettuja hankintaviranomaisia (ks. vastaavasti asia C-126/03, komissio v. Saksa, tuomio 18.11.2004, Kok., s. I-11197, 18 kohta).

90 Kolmanneksi se Saksan liittotasavallan esiin tuoma seikka, jonka mukaan ne sopimukset, joilla nämä hankinnat on tehty, kuuluvat julkisoikeuden alaan, ei voi vaikuttaa siihen, että kysymys on direktiivin 92/50 1 artiklan a alakohdassa tai direktiivin 2004/18 1 artiklan 2 kohdan a alakohdassa edellytetystä sopimuksesta. Kuten komissio on väittänyt, mainittu seikka päinvastoin puoltaa sopimuselementin olemassaoloa (ks. vastaavasti asia C-399/98, Ordine degli Architetti ym., tuomio 12.7.2001, Kok., s. I-5409, 73 kohta).

91 Saksan liittotasavalta ei puolestaan ole mitenkään kiistänyt näiden sopimusten kirjallista ja vastikkeellista luonnetta, eikä se kiistä myöskään komission esittämiä numerotietoja, joiden mukaan kyseessä olevien eri sopimusten kulloinenkin arvo ylittää selvästi direktiivien 92/50 ja 2004/18 7 artiklassa vahvistetut kynnysarvot.

92 Neljänneksi asianosaisten kesken on myös kiistatonta, että nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä olevat kiireelliset sairaankuljetuspalvelut tai kiireettömät sairaankuljetuspalvelut kuuluvat samalla kertaa sekä direktiivin 92/50 liitteessä I A tai direktiivin 2004/18 liitteessä II A olevaan 2 tai 3 pääluokkaan että direktiivin 92/50 liitteessä I B tai direktiivin 2004/18 liitteessä II B olevaan 25 pääluokkaan, joten tällaisia palveluja koskeviin sopimuksiin sovelletaan direktiivin 92/50 10 artiklaa tai direktiivin 2004/18 22 artiklaa (ks. vastaavasti asia C-76/97, Tögel, 24.9.1998, Kok., s. I-5357, 40 kohta).

93 Saksan liittotasavalta sitä vastoin kiistää tietyt komission tosiseikoista esittämät väittämät. Se kiistää myös komission väitteen siitä, että kyseiset seikat paljastavat yleisen käytännön julkisia sairaankuljetuspalveluja koskevien sopimusten tekomenettelyissä.

Tosiseikkoja koskevat väitteet

94 Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, että kun komissio vetoaa yksityiskohtaisiin kanteluihin, joista unionin oikeuden toistuvat noudattamatta jättämiset ilmenevät, asianomaisen jäsenvaltion on kiistettävä näissä kanteluissa väitetyt tosiseikat konkreettisesti (ks. asia C-489/06, komissio v. Kreikka, tuomio 19.3.2009, Kok., s. I-1797, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

95 Nyt käsiteltävässä asiassa Saksan liittotasavalta ei kiistä komission esiin tuomien seikkojen paikkansapitävyyttä siltä osin kuin ne koskevat Magdeburgin kaupungin Saksi-Anhaltin osavaltiossa tekemää hankintasopimusta, Witten-Herbeden päivystyspalveluun Nordrhein-Westfalenin osavaltiossa liittyvää hankintasopimusta sekä Hannoverin alueen ja Hameln-Pyrmontin piirin Ala-Saksin osavaltiossa tekemiä hankintasopimuksia; kyseessä olevat hankintasopimukset on mainittu tämän tuomion 27 ja 29–31 kohdassa.

96 Kyseinen jäsenvaltio esittää sitä vastoin vastalauseita komission väitteistä, jotka koskevat Bonnin kaupungin, Uelzenin piirin ja Saksin osavaltion eri julkisyhteisöjen tekemiä hankintasopimuksia.

97 Ensinnäkin tämän tuomion 28 kohdassa mainitun Bonnin kaupungin tekemän hankintasopimuksen osalta Saksan liittotasavallan antamat täsmennykset syistä, joiden perusteella saksalainen tarjoaja oli suljettu sopimuksentekomenettelyn ulkopuolelle, eivät kuitenkaan voi horjuttaa komission väitteitä, joita tämän jäsenvaltio ei kiistä ja jotka liittyvät siihen, että tämän sopimuksen yhteydessä ei ole noudatettu avoimuutta koskevia unionin oikeuden sääntöjä julkisten hankintojen alalla.

98 Tämän tuomion 32 kohdassa mainitun Uelzenin piirin tekemän hankintasopimuksen osalta komission väite perustuu, kuten ilmenee unionin tuomioistuimelle toimitetusta asianosaisten välisestä kirjeenvaihdosta, mainitun piirin ja DRK:n piiriosaston välillä Bad Bevensenin pelastusyksiköstä vuonna 1984 tehdyn sopimuksen laajentamiseen vuonna 2004 julkisia hankintoja koskevaa unionin oikeutta noudattamatta.

99 Tässä yhteydessä on muistutettava, että alkuperäiseen sopimukseen tehtävää muutosta voidaan pitää olennaisena ja siten direktiivissä 92/50 tai direktiivissä 2004/18 tarkoitettuna uutena sopimuksena, kun sillä ulotetaan sopimus merkittävässä määrin sellaisiin palveluihin, joista ei alun perin ollut kyse (ks. vastaavasti asia C-454/06, pressetext Nachrichtenagentur, tuomio 19.6.2008, Kok., s. I-4401, 36 kohta).

100 Nyt käsiteltävässä asiassa asiakirja-aineiston tiedoista ilmenee, että Bad Bevensenin pelastusyksikön toiminnanharjoittamista koskevan sopimuksen arvo oli 673 719,92 euroa eli selvästi suurempi kuin direktiivien 92/50 ja 2004/18 7 artiklassa vahvistettu kynnysarvo.

101 Näin ollen tämän tuomion 98 kohdassa tarkoitettua sopimuksen laajentamista on pidettävä komission esittämällä tavalla alkuperäisen sopimuksen merkittävänä muutoksena, joka olisi vaatinut julkisia hankintoja koskevan unionin oikeuden säännösten noudattamista.

102 Tämän tuomion 33–35 kohdassa mainittujen Saksin osavaltiossa tehtyjen sopimusten osalta Saksan liittotasavallan lopuksi esiin tuoma seikka, joka koskee moititun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen päättymistä vuosina 2002–2004 uudistettujen sopimusten voimassaolon päättyessä ja tämän osavaltion uuden lainsäädännön, jolla otetaan käyttöön avoimuuden takaava julkisia pelastuspalveluja koskevien sopimusten tekomenettely, tullessa voimaan tammikuussa 2005, ei voi horjuttaa komission väitteitä, joita tämä jäsenvaltio ei ole kiistänyt ja joiden mukaan mainittujen sopimusten voimassaoloa pidennettiin aikaisemman lainsäädännön nojalla aina 31.12.2008 asti unionin oikeuden edellyttämää avoimuutta noudattamatta.

103 Komission mainitsema tilanne, joka liittyi näihin Saksin osavaltion eri sopimuksiin, oli siis olemassa perustellussa lausunnossa vahvistetun määräajan päättymispäivänä, joka on ratkaiseva arvioitaessa väitetyn jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen olemassaoloa (ks. vastaavasti asia C-562/07, komissio v. Espanja, tuomio 6.10.2009, Kok., s. I-9553, 23 kohta), eli 16.2.2007.

104 Näin ollen on katsottava, että kaikki komission esittämät tosiseikat pitävät paikkansa.

Käytäntöä koskevat väitteet

105 Saksan liittotasavalta moittii komissiota siitä, että tämä tukeutuu yksittäisiin tapauksiin vedotakseen siihen, että on olemassa yleinen käytäntö, jonka mukaan julkisia sairaankuljetuspalveluja koskevat hankintasopimukset tehdään unionin oikeuden vastaisesti.

106 Tässä yhteydessä on muistutettava, että komissio voi vaatia unionin tuomioistuinta toteamaan unionin oikeuden noudattamatta jättämisiä jäsenvaltioiden viranomaisten omaksuman sellaisen yleisen käytännön vuoksi, joka on unionin oikeuden vastainen, esittämällä tällaista käytäntöä kuvaavia esimerkkitilanteita (ks. vastaavasti asia C-248/05, komissio v. Irlanti, tuomio 25.10.2007, Kok., s. I-9261, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

107 Jotta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen voitaisiin todeta jäsenvaltiossa noudatetun hallintokäytännön perusteella, komission on kuitenkin näytettävä moitittu käytäntö toteen riittävän dokumentoidusti ja yksityiskohtaisesti. Tällaisesta näytöstä on käytävä ilmi, että kyseinen hallintokäytäntö on tietyssä määrin vakiintunutta ja yleistä. Komissio ei voi tätä varten nojautua minkäänlaiseen olettamaan (ks. asia C-156/04, komissio v. Kreikka, tuomio 7.6.2007, Kok., s. I-4129, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja em. asia komissio v. Kreikka, tuomio19.3.2009, 48 kohta).

108 Kun komissio on esittänyt riittävästi näyttöä siitä, että jäsenvaltion viranomaiset ovat omaksuneet toistuvan ja jatkuvan käytännön, joka on unionin oikeuden vastainen, tämän jäsenvaltion tehtävänä on kiistää esitetyt tiedot ja niiden seuraukset perustellusti ja yksityiskohtaisesti (ks. asia C-494/01, komissio v. Irlanti, tuomio 26.4.2005, Kok., s. I-3331, 47 kohta ja em. asia komissio v. Irlanti, tuomio 25.10.2007, 69 kohta).

109 Nyt käsiteltävässä asiassa Saksan liittotasavalta, jonka komissio on väittänyt jättäneen toistuvasti noudattamatta unionin oikeutta julkisia sairaankuljetuspalveluja koskevien sopimusten tekomenettelyissä Saksi-Anhaltin, Nordrhein-Westfalenin, Ala-Saksin ja Saksin osavaltioissa, ei ole, kuten tämän tuomion 95–104 kohdasta ilmenee, voinut horjuttaa esiin tuotujen tosiseikkojen paikkansapitävyyttä. Se ei myöskään ole esittänyt seikkoja, joiden perusteella se voisi osoittaa, että näissä osavaltioissa

hankintamallin mukaisesti tehdyissä muissa sopimuksissa olisi puolestaan noudatettu julkisia hankintoja koskevaa unionin oikeutta.

110 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 150 kohdassa, komission esittämät tiedot, joita Saksan liittotasavalta ei ole kiistänyt ja jotka osoittavat, että vain erittäin pienessä määrässä julkisia sairaankuljetuspalveluja koskevien sopimusten tekomenettelyissä on noudatettu unionin oikeutta, tukevat sitä vastoin sitä, että näissä neljässä osavaltiossa on olemassa käytäntö, joka ylittää ne yksittäistapaukset, jotka komissio on tuonut esiin nyt käsiteltävässä kanteessa.

111 Edellä todetusta johtuu, että komission väittämää käytäntöä on pidettävä toteen näytettynä Saksi-Anhaltin, Nordrhein-Westfalenin, Ala-Saksin ja Saksin osavaltioiden osalta.

112 Näin ollen on arvioitava komission esiin tuomia direktiivien 92/50 ja 2004/18 sekä EY 43 ja EY 49 artiklan rikkomisia.

Direktiivin 92/50 ja direktiivin 2004/18 sekä EY 43 ja EY 49 artiklan noudattamatta jättäminen

113 Komissio väittää kanteessaan, että jos oletetaan, että julkisia sairaankuljetuspalveluja koskevien sopimusten tekomenettelyille on ominaista kuljetuspalvelujen arvon vallitsevuus suhteessa terveydenhoitopalvelujen arvoon, kyseessä oleva käytäntö on

ristiriidassa direktiivin 92/50 10 artiklan kanssa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin III–VI osaston kanssa, tai 1.2.2006 lähtien direktiivin 2004/18 22 artiklan kanssa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 23–55 artiklan kanssa. Näiden eri osastojen tai säännösten nojalla hankintaviranomaisen on muun muassa julkaistava unionin tasolla hankintailmoitus kyseessä olevan sopimuksen tekemiseksi ja varmistettava tämän sopimuksentekomenettelyn tulosten julkaiseminen.

114 Jos oletetaan, että julkisia sairaankuljetuspalveluja koskevien sopimusten tekomenettelyille on ominaista terveydenhoitopalvelujen arvon vallitsevuus kuljetuspalvelujen arvoon nähden, komissio väittää, että kyseessä oleva käytäntö on ristiriidassa direktiivin 92/50 10 artiklan kanssa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 16 artiklan kanssa, tai 1.2.2006 lähtien direktiivin 2004/18 22 artiklan kanssa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 35 artiklan 4 kohdan kanssa. Näissä säännöksissä velvoitetaan lähtökohtaisesti hankintaviranomainen varmistamaan kyseessä olevan sopimuksentekomenettelyn tulosten julkaiseminen.

115 Komissio esittää myös EY 43 ja EY 49 artiklan rikkomista koskevan väitteen, joka kuitenkin otetaan tutkittavaksi, kuten tämän tuomion 45–47 ja 52 kohdasta ilmenee, vain siltä osin kuin se koskee sopimuksentekomenettelyä, joka kuuluu edellisessä kohdassa mainitun olettaman piiriin.

116 Tässä yhteydessä on muistutettava, että vakiintuneessa oikeuskäytännössä katsotaan, että EY 226 artiklan mukaisessa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä komission on näytettävä toteen, että jäsenyysvelvoitteita ei ole noudatettu, esittämällä unionin tuomioistuimelle ne seikat, jotka ovat välttämättömiä, jotta unionin tuomioistuin voi tutkia, onko jäsenyysvelvoitteita jätetty noudattamatta, eikä se voi nojautua mihinkään olettamiin (ks. asia C-246/08, komissio v. Suomi, tuomio 29.10.2009, Kok., s. I-10605, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

117 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 113 kohdassa, komission velvollisuus osoittaa täsmällisesti jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen konkreettinen kohde on välttämätön, jotta vastaajana oleva jäsenvaltio voi ymmärtää oikein, mitä toimenpiteitä siltä vaaditaan, jotta unionin oikeuden mukainen tilanne voidaan saada jälleen aikaan, jos sen todetaan syyllistyneen mainittuun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämiseen.

118 Nyt käsiteltävässä asiassa asiakirja-aineistosta ilmenee, että sen jälkeen, kun komissio oli ilmoittanut perustellussa lausunnossa, ettei sillä ole riittäviä tietoja, jotta se voisi määrittää, kummilla palveluilla, kuljetus- vai terveydenhoitopalveluilla, on vallitseva arvo yksilöidyissä sopimuksissa, se on, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 96 kohdassa, tietoisesti jättänyt käsittelemättä tätä näkökohtaa nyt käsiteltävässä kanteessa, eikä asiakirja-aineistosta ilmene, että tämä valinta olisi ollut Saksan viranomaisten puuttuvan yhteistyön aiheuttaman pakon sanelema oikeudenkäyntiä edeltäneessä hallinnollisessa menettelyssä.

119 Komissio väittää kannekirjelmässään yleisesti, että sekä kiireettömiä sairaankuljetuspalveluja että kiireellisiä sairaankuljetuspalveluja koskevien sopimusten osalta terveydenhoitopalvelujen arvo saattaa olla huomattava ja että koska riidanalaiset sopimukset kattavat yleensä molemmat palvelutyypit samanaikaisesti, näiden arvojen suhde vaihtelee sopimuksesta toiseen, vaikka voidaankin kuvitella sekä sopimuksia, joille on ominaista kuljetuspalvelujen vallitseva arvo terveydenhoitopalveluihin nähden, että sopimuksia, joille on ominaista päinvastainen arvosuhde.

120 Valitessaan tällaisiin olettamiin perustuvan lähestymistavan komissio on vapaaehtoisesti jättänyt osoittamatta, että kyseessä oleville sopimuksille tai ainakin tietyille niistä on ominaista kuljetuspalvelujen arvon vallitsevuus terveydenhoitopalvelujen arvoon nähden.

121 Sitä vastoin direktiivien 92/50 ja 2004/18 osalta komissio on keskittänyt väitteensä siihen, että huolimatta direktiivin 92/50 10 artiklassa tai direktiivin 2004/18 22 artiklassa suoritetusta oikeudellisesta alajaottelusta direktiivin 92/50 16 artikla tai direktiivin 2004/18 35 artiklan 4 kohta oli kunkin näiden sopimuksen tekemisen yhteydessä jätetty ottamatta huomioon, koska mainittujen sopimusten tekomenettelyjen tuloksia ei ollut julkaistu, mitä Saksan liittotasavalta ei kiistä minkään kyseessä olevan sopimuksen osalta.

122 Tällaisessa asiayhteydessä, jossa komission antamien riittävän konkreettisten tietojen puuttuessa ei voida sulkea pois sitä, että millekään kanteessa yksilöidyistä sopimuksista ei ole ominaista kuljetuspalvelujen arvojen vallitsevuus terveydenhoitopalvelujen arvoon nähden, direktiivien 92/50 ja 2004/18 noudattamatta jättämisen toteaminen on rajoitettava direktiivin 92/50 10 artiklan rikkomiseen, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 16 artiklan kanssa, tai 1.2.2006 lähtien direktiivin 2004/18 22 artiklan rikkomiseen, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 35 artiklan 4 kohdan kanssa, koska mainittuja artikloja sovelletaan joka tapauksessa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisiin sopimuksiin, jotka koskevat samalla kuljetuspalveluja ja terveydenhoitopalveluja riippumatta näiden palvelujen arvojen välisestä suhteesta kyseessä olevan sopimuksen yhteydessä.

123 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 93 kohdassa, komissio ei ole myöskään yrittänyt näyttää toteen, että sen kanteessa yksilöidyille sopimuksille tai ainakin tietyille niistä olisi ominaista terveydenhoitopalvelujen arvon vallitsevuus kuljetuspalvelujen arvoon nähden. Näissä olosuhteissa, joissa riittävien konkreettisten tietojen puuttuessa ei voida sulkea pois sitä, että tällainen vallitsevuus ei ole ominaista millekään kyseessä olevista sopimuksista, unionin tuomioistuin ei voi todeta EY 43 ja EY 49 artiklan noudattamatta jättämistä. Tämä päätelmä pätee myös kysymykseen siitä, onko komission yksilöimillä sopimuksilla tiettyä rajatylittävää intressiä.

124 On vielä tarkistettava, onko EY 86 artiklan 2 kohtaan perustuvaa oikeutusta koskeva Saksan liittotasavallan ja Alankomaiden kuningaskunnan väite perusteltu.

– EY 86 artiklan 2 kohtaan perustuva oikeutus

125 Edellä mainitussa asiassa Ambulanz Glöckner annetun tuomion 55 ja 60 kohdassa unionin tuomioistuin on luokitellut kiireelliset kuljetuspalvelut EY 86 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuiksi yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi.

126 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, että EY 86 artiklan 2 kohtaan vetoavan jäsenvaltion on näytettävä toteen, että tämän määräyksen kaikki soveltamisedellytykset täyttyvät (ks. mm. asia C-159/94, komissio v. Ranska, tuomio 23.10.1997, Kok., s. I-5815, 101 kohta).

127 Nyt käsiteltävässä asiassa Saksan liittotasavalta on korostanut tarvetta varmistaa sairaankuljetuspalvelujen alalla ristiinsubventio kannattavien ja vähemmän kannattavien maantieteellisten alueiden välillä väestötiheyden mukaan. Se on myös painottanut läheisten palvelujen ja muiden pelastuspalvelutehtävistä vastaavien yksiköiden kanssa tehtävän yhteistyön merkitystä, ja sen mukaan tässä tarkoituksessa on saatava käyttöön henkilöitä, jotka asuvat lähellä tapahtumapaikkoja ja jotka ovat hätä- tai katastrofitapauksissa helposti mobilisoitavissa.

128 Kuten komissio on korostanut, tällaiset ajatukset voivat kuitenkin tosin oikeuttaa sen, että toimivaltainen hankintaviranomainen turvautuu erityisiin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on varmistaa erityisesti katettavan alueen erityispiirteisiin mukautetuilla korvaustavoilla tai paikallisen henkilöstön ja paikallisten teknisten välineiden riittävyyttä koskevalla velvollisuudella se, että sopimuskumppani toimittaa taloudellisesti hyväksyttävin ehdoin laadukkaita, tehokkaita ja helposti saatavilla olevia sairaankuljetuspalveluja koko kyseisellä alueella.

129 Kyseiset syyt eivät sitä vastoin selitä sitä, miksi velvollisuus varmistaa kyseessä olevan sopimuksentekomenettelyn tulosten julkaiseminen voisi estää tämän yleisten taloudellisten tarkoitusten mukaisen tehtävän suorittamisen.

130 Tästä seuraa, että EY 86 artiklan 2 kohtaan perustuvat väitteet on hylättävä.

131 Kaiken edellä esitetyn perusteella on todettava, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut direktiivin 92/50 10 artiklan, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 16 artiklan kanssa, ja 1.2.2006 lähtien direktiivin 2004/18 22 artiklan, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 35 artiklan 4 kohdan kanssa, mukaisia velvoitteitaan Saksi-Anhaltin, Nordrhein-Westfalenin, Ala-Saksin ja Saksin osavaltioissa hankintamallin mukaan suorittamiensa kiireellisiä sairaankuljetuspalveluja ja kiireettömiä sairaankuljetuspalveluja koskevien sopimusten tekomenettelyjen rajoissa, koska se ei ole julkaissut sopimustentekomenettelyjen tuloksia koskevaa ilmoitusta.

132 Kanne on hylättävä muilta osin.

Oikeudenkäyntikulut

133 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Työjärjestyksen 69 artiklan 3 kohdan mukaan unionin tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan, jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi tai jos siihen on muutoin erityisiä syitä. Koska nyt

käsiteltävässä asiassa osa vaatimuksista on ratkaistu komission ja osa Saksan liittotasavallan hyväksi, ne velvoitetaan vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

134 Työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Näin ollen Alankomaiden kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 18.6.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/50/ETY 10 artiklan, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 16 artiklan kanssa, eikä 1.2.2006 lähtien julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31.3.2004 annetun Euroopan kyseisen direktiivin 35 artiklan 4 kohdan kanssa, mukaisia velvoitteitaan Saksi-Anhaltin, Nordrhein-Westfalenin, Ala-Saksin ja Saksin osavaltioissa hankintamallin mukaan suorittamiensa kiireellisiä sairaankuljetuspalveluja ja kiireettömiä sairaankuljetuspalveluja koskevien julkisten hankintasopimusten tekomenettelyjen rajoissa, koska se ei ole julkaissut näiden menettelyjen tuloksia koskevaa ilmoitusta.

2) Kanne hylätään muilta osin.

3) Euroopan komissio, Saksan liittotasavalta ja Alankomaiden kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset